

الله
يَعْلَمُ
مَا يَعْمَلُونَ
وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا يَعْمَلُ الْإِنْسَانُ

دانشکده فنی و مهندسی

گروه عمران

بررسی تاثیر میکروسیلیس و نانو سیلیس بر کیفیت و دوام بتن حاوی سرباره کوره بلند آهن
گدازی در محیط سولفاتی

استاد راهنما:

دکتر یعقوب محمدی

توسط:

علیرضا محمودی

دانشگاه محقق اردبیلی

آذر ماه ۱۳۹۰

تقدیم به مدرومادر عزیزم

خدای را بسی شکرم که از روی کرم، پر و مادری فدآکار نصیبم ساخته تاد سایه درخت پر بار وجودشان بیاسایم و از ریشه آنها شاخ و برگ کیرم و از سایه وجودشان در راه کسب علم و دانش تلاش نمایم. والدینی که بودشان تلخ افخاری است بر سرم و نامشان دلیلی است بر بودنم، چرا که این دو وجود، پس از پروردگار، مایه هستیم بوده اند دستم را گرفته و راه رفتن را در این وادی زندگی پر از فراز و نیش آموختند. آموزگارانی که برایم زندگی، بودن و انسان بودن را معنا کردند.

حال این برگ سبزی است تخفه دویش تقدیم آمان...

مشکر و قدردانی

اکنون که به لطف خداوند بزرگ انجام این تحقیق بپایان رسیده، بر خود واجب می‌دانم تا از همه‌ی کسانی که به نحوی ایجاد راد انجام ده پایان رساندن این مسیریاری کردند تقدیر و مشکر نایم.

در ابتدا از پدر، مادر و سایر اعضا‌ی خانواده‌ی عزیزم که با حیات‌های بی‌دين و همه‌جانبه‌ی خود در پشت سر گذاشتند این مسیر باعث دلگرمی بنده بودند و تمام توفیق را می‌یوند علای خیر ایشان، ستم، مشکرم و همواره قدردان‌همی‌ها و محبت‌های ایشان، ستم. سعادت، سلامت و بروزی ایشان را از خداوند مندان خواستارم. از محضر استاد راهنمای ارجمند، استاد علم و ادب، جذاب آقا‌ی دکتر بعقوب محمدی که در تمام مرافق انجام پایان نامه از بیچاره بی‌نهن نور زیدند و در طول تحصیل با نظرات ارزشمند و راه‌کشانی خوش ایجاد راد تهیه و تدوین این پایان نامه یاری نمودند، صمیمانه مشکر و قدردانی می‌نمایم. از آقایان مهندس ہوشمندی و اصغری (مسئولان محترم آزمایشگاه تحصیلات تکمیلی کروه عمران و آزمایشگاه بتن)، مهندس احمدوند (ریاست محترم شرکت وند شیمی) و از آقایان مهندس حمید‌دانما، مهندس حسن مصطفی‌زاده که در تمامی مرافق یار و همراه بنده بودند صمیمانه کمال مشکر را دارم و از خداوند برای ایشان آرزوی موفقیت در تمامی مرافق زنگی‌شان را دارم. همچنین از دوستان و برادران عزیزم، مهندس علیرضا خدادادی، مهندس نادر اسماعیلی، مهندس مهدی عقیقی و سایر افرادی که در طول دوره تحصیلی دلگرمی هایشان راه را بر من هموار نموده، تقدیر و مشکر می‌نمایم.

با آرزوی سعادت و شادگانی برای تمامی این عزیزان

نام خانوادگی دانشجو: محمودی رحمانلو	نام: علیرضا
عنوان پایان نامه: بررسی تاثیر میکروسیلیس و نانو سیلیس بر کیفیت و دوام بتن حاوی سرباره کوره بلند آهن گدازی در محیط سولفاتی	استاد راهنما: دکتر یعقوب محمدی
دانشگاه: محقق اردبیلی	مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد
رشته: عمران	گرایش: سازه
تعداد صفحه: ۱۷۹	تاریخ فارغ التحصیلی: ۹۰/۹/۲۳
کلید واژه ها: ۱- نانوسیلیس	۲- سرباره کوره بلند آهن گدازی
چکیده: مطالعه حاضر به گزارش نتایج مطالعات آزمایشگاهی بر روی استفاده از سرباره کوره بلند آهن گدازی آسیاب نشده (NGGBFS) به عنوان جایگزین ریزدانه و استفاده از میکروسیلیس و نانوسیلیس به عنوان ماده افزودنی در بتن می پردازد. خواص مقاومتی، کیفیت و دوام بتن با نمونه های مرجع مورد مقایسه قرار گرفت. برای این منظور تعدادی از آزمایشات مانند آزمایش مقاومت فشاری، مقاومت الکتریکی، سرعت پالس اولتراسونیک و جذب آب حجمی انجام گرفت. علاوه بر این ریزساختار این نوع بتن ها نیز توسط میکروسکوپ الکترونی بررسی گردید. کلاً ۳۲۴ نمونه مکعبی (۱۰×۱۰×۱۰cm) ساخته شد که در آن نمونه ها در دو محیط (محلول سولفات منیزیم و آب) به مدت ۲۸ و ۹۰ روز عمل آوری شدند. ماسه توسط سرباره در سه مرحله بر حسب درصد وزنی ۰، ۲۵ و ۵۰ درصد و سیمان نیز توسط میکروسیلیکا و نانوسیلیکا به ترتیب در سه مرحله بر حسب درصد وزنی ۱۰، ۶، ۰ درصد و ۳ درصد وزنی به صورت مجزا یا ترکیب جایگزین گردیدند. نتایج آزمایشات نشان دادند که مقاومت بتن با افزایش نسبت جایگزینی سرباره، در مقایسه با بتن مرجع کاهش می یابد. نتیجه گرفته شد که دلیل اصلی کاهش مقاومت در بتن جدید مربوط به شکل گیری ساختار بتنی متخلخل می باشد. از طرف دیگر به عنوان یک نتیجه کلی، سرباره در حالتی که ۲۵ درصد به عنوان جایگزین ماسه مورد استفاده قرار گیرد، بر خواص دوامی بتن تاثیر مثبت می گذارد. نانو ذرات سیلیس به عنوان جایگزین سیمان تا ۱ درصد وزنی توانست خواص مکانیکی نمونه های بتنی را افزایش دهد. افزایش مقدار نانوسیلیس بیشتر از ۱ درصد، به دلیل کاهش مقادیر Ca(OH)_2 کریستالی مورد نیاز جهت تشکیل ژل C-S-H، مقاومت فشاری را کاهش می دهد. همچنین استفاده از میکروسیلیکا بر حسب درصد وزنی به عنوان جایگزین بخشی از سیمان، باعث افزایش قابل توجه در خواص مکانیکی و دوام بتن گردید.	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه
۲	۱-۱ مقدمه.....
۳	۲-۱ استفاده از سرباره ها در صنعت ساخت و ساز.....
۳	۳-۱ خرابی سولفاتی بتن.....
۴	۴-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۵	۵-۱ اهداف تحقیق.....
۷	۶-۱ تاریخچه استفاده از سرباره دانه ای کوره بلند (GGBFS) [۹] .....
۸	۱-۶-۱ تحقیقات انجام گرفته در زمینه استفاده از GGBFS و GBFS به عنوان ماده سیمانی.....
۱۱	۱-۶-۲ تحقیقات انجام گرفته در زمینه استفاده از GGBFS به عنوان ریزدانه جایگزین ماسه.....
۱۳	۷-۱ مروری بر گذشته آزمایشات انجام گرفته در مقابل حملات سولفاتی.....
	فصل دوم: مواد و روش ها
۱۹	۱-۲ بتن.....
۱۹	۲-۲ سنگدانه ها.....
۲۰	۱-۲-۲ خواص مورد نیاز سنگدانه ها جهت طرح اختلاط.....
۲۱	۳-۲ سنگدانه های غیر سنتی (سنگدانه های غیر متعارف).....
۲۲	۴-۲ سرباره.....
۲۳	۱-۴-۲ انواع سرباره های کارخانه های تولید آهن و فولاد.....
۲۳	۱-۱-۴-۲ سرباره کوره بلند آهن گدازی.....

۲۴	۲-۱-۴-۲ سرباره فولاد سازی.....
۲۵	۲-۴-۲ انواع سرباره های کوره بلند آهن گدازی بر حسب روش سرد شدن [۵۱]
۲۵	۱-۲-۴-۲ سرباره خنک شده در هوای آزاد (BFS).....
۲۶	۲-۲-۴-۲ سرباره گلوله ای یا کلوخه ای.....
۲۶	۳-۲-۴-۲ سرباره پف کرده.....
۲۷	۴-۲-۴-۲ سرباره دانه ای کوره بلند (GBFS).....
۲۷	۲-۴-۴-۲ سرباره آسیاب نشده کوره بلند (NGGBFS).....
۲۸	۴-۴-۲ مقایسه سرباره های فولاد و کوره بلند آهنگدازی.....
۲۸	۱-۴-۴-۲ مشخصه های شیمیایی.....
۲۸	۲-۴-۴-۲ مشخصه های فیزیکی.....
۲۹	۳-۴-۴-۲ مشخصه های مکانیکی.....
۳۰	۵-۴-۲ نشانه فعالیت سرباره.....
۳۱	۶-۴-۲ حجم تولید سرباره.....
۳۲	۷-۴-۲ میزان مصرف سرباره.....
۳۳	۸-۴-۲ برخی از کاربرد های سرباره.....
۳۵	۹-۴-۲ کاربرد سرباره در ایران.....
۳۶	۵-۴-۲ پوزولان ها.....
۳۷	۱-۵-۲ انواع پوزولان ها.....
۳۷	۲-۵-۲ کاربرد پوزولان ها.....
۳۸	۶-۴-۲ نانو تکنولوژی.....
۳۹	۱-۶-۲ نانو سیلیس در بتون.....
۳۹	۲-۶-۲ تاثیرات نانو سیلیس بر بتون.....
۴۰	۳-۶-۲ تولید نانو سیلیس.....
۴۱	۷-۴-۲ میکروسیلیس.....

۴۲	دوام بتن.....۸-۲
۴۲	۱-۸-۲ عوامل تاثیر گذار بر دوام بتن.....۱-۸-۲
۴۲	۱-۱-۸-۲ عوامل خارجی.....۱-۱-۸-۲
۴۳	۲-۱-۸-۲ عوامل داخلی.....۲-۱-۸-۲
۴۳	۹-۲ نفوذپذیری.....۹-۲
۴۳	۱۰-۲ رابطه بین نفوذپذیری و دوام.....۱۰-۲
۴۴	۱۱-۲ خرابی سولفاتی.....۱۱-۲
۴۵	۱-۱۱-۲ مکانیزم حمله سولفاتی.....۱-۱۱-۲
۴۸	۲-۱۱-۲ مکانیزم حمله سولفاتی به بتن توسط آب دریا [۹۳].....۲-۱۱-۲
۵۰	۱۲-۲ نقش پوزولان ها در کاهش و از بین بردن عوامل مخرب.....۱۲-۲

فصل سوم: نتایج و بحث

۵۳	۱-۳ مواد مورد استفاده.....۱-۳
۵۳	۱-۱-۳ آب.....۱-۱-۳
۵۳	۲-۱-۳ سیمان.....۲-۱-۳
۵۴	۳-۱-۳ شن و ماسه مصرفی.....۳-۱-۳
۵۵	۱-۳-۱-۳ آزمایش لس آنجلس بر روی سنگدانه های درشت.....۱-۳-۱-۳
۵۷	۴-۱-۳ سرباره.....۴-۱-۳
۵۸	۵-۱-۳ فوق روان کننده.....۵-۱-۳
۵۸	۶-۱-۳ نانوسیلیس.....۶-۱-۳
۵۹	۷-۱-۳ میکروسیلیس.....۷-۱-۳
۶۰	۲-۳ روش انجام آزمایشات.....۲-۳
۶۱	۳-۳ طرح اختلاط.....۳-۳

۱-۳-۲ روش اختلاط مواد و نحوه ساخت نمونه ها.....	۶۵
۴-۳ کارایی.....	۶۶
۱-۴-۱ نانوسیلیس.....	۶۷
۲-۴-۲ سرباره.....	۶۷
۵-۴ آزمایش مقاومت فشاری.....	۶۷
۱-۵-۱ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۱.....	۷۳
۲-۵-۲ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۲.....	۷۵
۳-۵-۳ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۳.....	۷۷
۴-۵-۴ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۴.....	۷۹
۵-۵-۵ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۵.....	۸۱
۶-۵-۶ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۶.....	۸۳
۷-۵-۷ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۷.....	۸۵
۸-۵-۸ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۸.....	۸۶
۹-۵-۹ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۹.....	۸۸
۶-۴ آزمایش تعیین سرعت پالس اولتراسونیک (ULTRASONIC PULSE VELOCITY).....	۹۲
۱-۶-۱ دامنه کاربرد.....	۹۲
۲-۶-۲ عوامل تاثیرگزار در نتایج بدست آمده از روش پالس فراصوت.....	۹۳
۳-۶-۳ دستگاه اندازه گیری پالس فراصوت.....	۹۳
۴-۶-۴ روش های اندازه گیری مدت زمان پالس های عبوری فراصوت.....	۹۴
۵-۶-۵ روش تعیین مدول الاستیسیته.....	۹۵
۶-۶-۶ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۱.....	۱۰۰
۷-۶-۷ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۲.....	۱۰۲
۸-۶-۸ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۳.....	۱۰۳
۹-۶-۹ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۴.....	۱۰۵

۱۰۷	۱۰-۶-۳ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۵
۱۰۹	۱۱-۶-۳ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۶
۱۱۰	۱۲-۶-۳ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۷
۱۱۲	۱۳-۶-۳ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۸
۱۱۴	۱۴-۶-۳ تحلیل نتایج مربوط به طرح اختلاط های گروه ۹
۱۱۸	۷-۳ آزمایش تعیین مقاومت الکتریکی
۱۲۱	۱-۷-۳ روش آزمایش و اندازه گیری مقاومت الکتریکی
۱۲۷	۲-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۱
۱۲۸	۳-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۲
۱۲۹	۴-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۳
۱۳۰	۵-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۴
۱۳۱	۶-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۵
۱۳۲	۷-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۶
۱۳۳	۸-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۷
۱۳۴	۹-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۸
۱۳۵	۱۰-۷-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۹
۱۳۹	۱۱-۷-۳ نتایج آزمایش مقاومت الکتریکی
۱۴۱	۸-۳ آزمایش تعیین جذب آب حجمی
۱۴۱	۱-۸-۳ روش انجام آزمایش جذب آب حجمی
۱۴۶	۲-۸-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۱
۱۴۷	۳-۸-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۲
۱۴۸	۴-۸-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۳
۱۴۹	۵-۸-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۴
۱۵۰	۶-۸-۳ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۵

۱۵۱	۳-۸-۷ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۶
۱۵۲	۳-۸-۸ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۷
۱۵۳	۳-۸-۹ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۸
۱۵۴	۳-۸-۱۰ نمودارهای مربوط به طرح اختلاط های گروه ۹
۱۵۵	۳-۸-۱۱ نتایج آزمایش درصد جذب آب حجمی
۱	۳-۹ مطالعه ریز ساختار بتن توسط عکس های SEM

فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۵	۴-۱ نتایج
۱۱	۴-۲ پیشنهاد هایی برای انجام تحقیقات در آینده
۱۷۱	منابع

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱ تاثیرات GGBFS و یا خاکستر بادی بر روی مقاومت خمشی نمونه ها [۲۸]	۱۰
شکل ۲-۱ مقاومت کششی نمونه های حاوی GGBFS [۲۹]	۱۱
شکل ۳-۱ تغییرات مقاومت فشاری نمونه ها [۳۴]	۱۳
شکل ۱-۲ فرآیند ذوب آهن و تشکیل سرباره [۵۲]	۳۱
شکل ۲-۲ استفاده از سرباره در جاده سازی و آسفالتها مقاوم	۳۴
شکل ۱-۳ منحنی دانه بندی شن و ماسه مصرفی	۵۵
شکل ۲-۳ نمونه ای از نانو سیلیس مصرفی	۵۸
شکل ۳-۳ محیط های عمل آوری	۶۱
شکل ۳-۴ آون	۶۶
شکل ۳-۵ دستگاه آزمایش مقاومت فشاری UTM	۶۸
شکل ۳-۶ دستگاه آزمایش مقاومت فشاری	۶۸
شکل ۳-۷ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۱	۷۳
شکل ۳-۸ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۱	۷۴
شکل ۳-۹ نمودار SDF نمونه های گروه ۱	۷۴
شکل ۳-۱۰ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۲	۷۵
شکل ۳-۱۱ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۲	۷۶
شکل ۳-۱۲ نمودار SDF نمونه های گروه ۲	۷۶
شکل ۳-۱۳ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۳	۷۷

..... ۷۸	شکل ۳-۱۴ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۳.
..... ۷۹	شکل ۳-۱۵ نمودار SDF نمونه های گروه ۳.
..... ۷۹	شکل ۳-۱۶ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۴
..... ۸۰	شکل ۳-۱۷ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۴.
..... ۸۱	شکل ۳-۱۸ نمودار SDF نمونه های گروه ۴.
..... ۸۱	شکل ۳-۱۹ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۵
..... ۸۲	شکل ۳-۲۰ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۵
..... ۸۲	شکل ۳-۲۱ نمودار SDF نمونه های گروه ۵
..... ۸۳	شکل ۳-۲۲ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۶
..... ۸۳	شکل ۳-۲۳ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۶
..... ۸۴	شکل ۳-۲۴ نمودار SDF نمونه های گروه ۶
..... ۸۵	شکل ۳-۲۵ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۷
..... ۸۵	شکل ۳-۲۶ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۷
..... ۸۶	شکل ۳-۲۷ نمودار SDF نمونه های گروه ۷
..... ۸۷	شکل ۳-۲۸ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۸
..... ۸۷	شکل ۳-۲۹ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۸
..... ۸۸	شکل ۳-۳۰ نمودار SDF نمونه های گروه ۸
..... ۸۸	شکل ۳-۳۱ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه نمونه های گروه ۹
..... ۸۹	شکل ۳-۳۲ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه نمونه های گروه ۹.
..... ۸۹	شکل ۳-۳۳ نمودار SDF نمونه های گروه ۹.
..... ۹۰	شکل ۳-۳۴ نمودار مقاومت فشاری ۲۸ روزه کل نمونه ها.

- شکل ۳-۳۵ نمودار مقاومت فشاری ۹۰ روزه کل نمونه ها ۹۱
- شکل ۳-۳۶ دستگاه سنجش پالس های فراصوت ۹۳
- شکل ۳-۳۷ دستگاه سنجش پالس های فراصوت و نحوه اندازه گیری ۹۴
- شکل ۳-۳۸ نمای شماتیک مدار دستگاه پالس اولتراسونیک ۹۴
- شکل ۳-۳۹ نمودار مدول الاستیسیته ۲۸ روزه نمونه های گروه ۱ ..... ۱۰۰
- شکل ۳-۴۰ نمودار مدول الاستیسیته ۹۰ روزه نمونه های گروه ۱ ..... ۱۰۰
- شکل ۳-۴۱ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیته نمونه های گروه ۱ در محیط سولفاتی ۱۰۱
- شکل ۳-۴۲ نمودار مدول الاستیسیته ۲۸ روزه نمونه های گروه ۲ ..... ۱۰۲
- شکل ۳-۴۳ نمودار مدول الاستیسیته ۹۰ روزه نمونه های گروه ۲ ..... ۱۰۲
- شکل ۳-۴۴ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیته نمونه های گروه ۲ در محیط سولفاتی ۱۰۳
- شکل ۳-۴۵ نمودار مدول الاستیسیته ۲۸ روزه نمونه های گروه ۳ ..... ۱۰۴
- شکل ۳-۴۶ نمودار مدول الاستیسیته ۹۰ روزه نمونه های گروه ۳ ..... ۱۰۴
- شکل ۳-۴۷ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیته نمونه های گروه ۳ در محیط سولفاتی ۱۰۵
- شکل ۳-۴۸ نمودار مدول الاستیسیته ۲۸ روزه نمونه های گروه ۴ ..... ۱۰۵
- شکل ۳-۴۹ نمودار مدول الاستیسیته ۹۰ روزه نمونه های گروه ۴ ..... ۱۰۶
- شکل ۳-۵۰ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیته نمونه های گروه ۴ در محیط سولفاتی ۱۰۶
- شکل ۳-۵۱ نمودار مدول الاستیسیته ۲۸ روزه نمونه های گروه ۵ ..... ۱۰۷
- شکل ۳-۵۲ نمودار مدول الاستیسیته ۹۰ روزه نمونه های گروه ۵ ..... ۱۰۸
- شکل ۳-۵۳ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیته نمونه های گروه ۵ در محیط سولفاتی ۱۰۸
- شکل ۳-۵۴ نمودار مدول الاستیسیته ۲۸ روزه نمونه های گروه ۶ ..... ۱۰۹
- شکل ۳-۵۵ نمودار مدول الاستیسیته ۹۰ روزه نمونه های گروه ۶ ..... ۱۰۹

- شکل ۳-۵۶ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیتئ نمونه های گروه ۶ در محیط سولفاتی..... ۱۱۰
- شکل ۳-۵۷ نمودار مدول الاستیسیتئ ۲۸ روزه نمونه های گروه ۷..... ۱۱۱
- شکل ۳-۵۸ نمودار مدول الاستیسیتئ ۹۰ روزه نمونه های گروه ۷..... ۱۱۱
- شکل ۳-۵۹ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیتئ نمونه های گروه ۷ در محیط سولفاتی..... ۱۱۲
- شکل ۳-۶۰ نمودار مدول الاستیسیتئ ۲۸ روزه نمونه های گروه ۸..... ۱۱۲
- شکل ۳-۶۱ نمودار مدول الاستیسیتئ ۹۰ روزه نمونه های گروه ۸..... ۱۱۳
- شکل ۳-۶۲ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیتئ نمونه های گروه ۸ در محیط سولفاتی..... ۱۱۳
- شکل ۳-۶۳ نمودار مدول الاستیسیتئ ۲۸ روزه نمونه های گروه ۹..... ۱۱۴
- شکل ۳-۶۴ نمودار مدول الاستیسیتئ ۹۰ روزه نمونه های گروه ۹..... ۱۱۵
- شکل ۳-۶۵ نمودار درصد کاهش مدول الاستیسیتئ نمونه های گروه ۹ در محیط سولفاتی..... ۱۱۵
- شکل ۳-۶۶ نمودار مدول الاستیسیتئ ۲۸ روزه کل نمونه ها..... ۱۱۶
- شکل ۳-۶۷ نمودار مدول الاستیسیتئ ۹۰ روزه کل نمونه ها..... ۱۱۷
- شکل ۳-۶۸ مسیرهای انتقال جریان الکتریکی در داخل بتن..... ۱۱۹
- شکل ۳-۶۹ دستگاه سنجش مقاومت الکتریکی و نحوه اندازه گیری..... ۱۲۲
- شکل ۳-۷۰ نمای شماتیک مدار دستگاه اندازه گیری مقاومت الکتریکی..... ۱۲۳
- شکل ۳-۷۱ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۱..... ۱۲۷
- شکل ۳-۷۲ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۱..... ۱۲۷
- شکل ۳-۷۳ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۲..... ۱۲۸
- شکل ۳-۷۴ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۲..... ۱۲۸
- شکل ۳-۷۵ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۳..... ۱۲۹
- شکل ۳-۷۶ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۳..... ۱۲۹

- شکل ۳-۷۷ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۴ ..... ۱۳۰
- شکل ۳-۷۸ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۴ ..... ۱۳۰
- شکل ۳-۷۹ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۵ ..... ۱۳۱
- شکل ۳-۸۰ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۵ ..... ۱۳۱
- شکل ۳-۸۱ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۶ ..... ۱۳۲
- شکل ۳-۸۲ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۶ ..... ۱۳۲
- شکل ۳-۸۳ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۷ ..... ۱۳۳
- شکل ۳-۸۴ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۷ ..... ۱۳۳
- شکل ۳-۸۵ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۸ ..... ۱۳۴
- شکل ۳-۸۶ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۸ ..... ۱۳۴
- شکل ۳-۸۷ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۹ ..... ۱۳۵
- شکل ۳-۸۸ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۹ ..... ۱۳۵
- شکل ۳-۸۹ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۲۸ روزه کل نمونه ها ۱۳۶
- شکل ۳-۹۰ نمودار مقاومت ویژه الکتریکی ۹۰ روزه کل نمونه ها ۱۳۷
- شکل ۳-۹۱ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۱ ..... ۱۴۶
- شکل ۳-۹۲ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۱ ..... ۱۴۶
- شکل ۳-۹۳ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۲ ..... ۱۴۷
- شکل ۳-۹۴ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۲ ..... ۱۴۷
- شکل ۳-۹۵ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۳ ..... ۱۴۸
- شکل ۳-۹۶ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۳ ..... ۱۴۸
- شکل ۳-۹۷ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۴ ..... ۱۴۹

- شکل ۳-۹۸ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۴ ..... ۱۴۹
- شکل ۳-۹۹ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۵ ..... ۱۵۰
- شکل ۳-۱۰۰ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۵ ..... ۱۵۰
- شکل ۳-۱۰۱ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۶ ..... ۱۵۱
- شکل ۳-۱۰۲ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۶ ..... ۱۵۱
- شکل ۳-۱۰۳ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۷ ..... ۱۵۲
- شکل ۳-۱۰۴ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۷ ..... ۱۵۲
- شکل ۳-۱۰۵ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۸ ..... ۱۵۳
- شکل ۳-۱۰۶ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۸ ..... ۱۵۳
- شکل ۳-۱۰۷ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه نمونه های گروه ۹ ..... ۱۵۴
- شکل ۳-۱۰۸ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه نمونه های گروه ۹ ..... ۱۵۴
- شکل ۳-۱۰۹ نمودار درصد جذب آب حجمی ۲۸ روزه کل نمونه ها ۱۵۷
- شکل ۳-۱۱۰ نمودار درصد جذب آب حجمی ۹۰ روزه کل نمونه ها ۱۵۸
- شکل ۳-۱۱۱ عکس SEM از نانو سیلیس مصرفی ۱
- شکل ۳-۱۱۲ عکس SEM از ریز ساختار نمونه ۹۰ روزه ..... C 0.1.0 ۲
- شکل ۳-۱۱۳ عکس SEM از ریز ساختار نمونه ۲۸ روزه ..... C 10.3.0 ۳
- شکل ۳-۱۱۴ عکس SEM از ریز ساختار نمونه ۲۸ روزه ..... C 10.3.0 ۳

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ مقایسه ای بین ۳ نوع سرباره [۵۴]	۲۶
جدول ۲-۲ نتایج آنالیز شیمیایی سرباره های فولاد و کوره بلند [۴۸]	۲۸
جدول ۲-۳ مقایسه مشخصه های فیزیکی سرباره های فولاد و کوره بلند [۴۸]	۲۹
جدول ۲-۴ مقایسه مشخصه های مکانیکی سرباره های فولاد، کوره بلند، کوارتز و سنگ آهک [۴۸]	۲۹
جدول ۲-۵ ویژگی های استاندارد شماره ASTM C989 برای سه نوع سرباره [۶۰]	۳۰
جدول ۲-۶ مقایسه ای بین نوع خاصی از سرباره با سیمان تیپ ۱ و دو نوع خاکستر بادی [۶۲]	۳۱
جدول ۲-۷ بازار سرباره در ایالات متحده بین سالهای ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۲ - واحد: هزارتن [۴۷]	۳۳
جدول ۳-۱ ترکیب سیمان مصرفی	۵۳
جدول ۳-۲ دانه بندی شن و ماسه	۵۴
جدول ۳-۳ الک ها و تعداد گلوله های مورد نیاز برای ترکیب A	۵۶
جدول ۳-۴ الک ها و تعداد گلوله های مورد نیاز برای ترکیب B	۵۶
جدول ۳-۵ الک ها و تعداد گلوله های مورد نیاز برای ترکیب C	۵۶
جدول ۳-۶ نتایج آزمایش لس آنجلس	۵۷
جدول ۳-۷ ترکیبات شیمیایی سرباره مصرفی	۵۷
جدول ۳-۸ نمونه سرباره دانه بندی شده	۵۷
جدول ۳-۹ مشخصات فیزیکی و شیمیایی میکروسیلیس مصرفی	۵۹
جدول ۳-۱۰ تغییرات مقاومت فشاری بتن دارای بتن شیمی ۱۲۱ در عیار سیمان KG/M^3	۵۹
جدول ۳-۱۱ تعداد کل نمونه ها	۶۰

جدول ۱۲-۳ مشخصات لازم جهت طرح اختلاط به روش ACI	۶۱
جدول ۱۳-۳ طرح اختلاط برای ۱ متر مکعب بتن	۶۴
جدول ۱۴-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و مقاومت فشاری نمونه های ۲۸ روزه در ۲ محیط	۷۰
جدول ۱۵-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و مقاومت فشاری نمونه های ۹۰ روزه در ۲ محیط	۷۱
جدول ۱۶-۳ ضریب افت مقاومت فشاری SDF	۷۲
جدول ۱۷-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و مدول الاستیسیته نمونه های ۲۸ روزه در ۲ محیط	۹۷
جدول ۱۸-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و مدول الاستیسیته نمونه های ۹۰ روزه در ۲ محیط	۹۸
جدول ۱۹-۳ درصد کاهش مدول الاستیسیته در محیط سولفاتی	۹۹
جدول ۲۰-۳ ارتباط بین مقاومت الکتریکی و نرخ خوردگی آرماتور در بتن [۱۰۷]	۱۲۰
جدول ۲۱-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و مقاومت ویژه الکتریکی نمونه های ۲۸ روزه در ۲ محیط	۱۲۴
جدول ۲۲-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و مقاومت ویژه الکتریکی نمونه های ۹۰ روزه در ۲ محیط	۱۲۵
جدول ۲۳-۳ درصد افزایش مقاومت الکتریکی در محیط سولفاتی	۱۲۶
جدول ۲۴-۳ مقادیر تحرک نسبی یون ها [۱۰۹]	۱۳۸
جدول ۲۵-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و درصد جذب آب حجمی نمونه های ۲۸ روزه در ۲ محیط	۱۴۳
جدول ۲۶-۳ طرح اختلاط در M^3 ۱ بتن، و درصد جذب آب حجمی نمونه های ۹۰ روزه در ۲ محیط	۱۴۴
جدول ۲۷-۳ درصد افزایش جذب آب حجمی در محیط سولفاتی	۱۴۵

۱-۱ مقدمه

فصل اول

مقدمه

بعد از آب، ماده‌ای که در روی زمین به طور گستردۀ مورد استفاده قرار می‌گیرد بتن می‌باشد. بسیاری از جنبه‌های زندگی روزمرۀ ما به طور مستقیم یا غیر مستقیم وابسته به بتن می‌باشد. بتن از اختلاط اجزاء مختلف مانند سیمان، سنگدانه‌ها، آب و غیره که از لحاظ اقتصادی در دسترس می‌باشند بدست می‌آید. بتن در بین مصالح عمدۀ سازه‌ای، بی‌همتا می‌باشد چرا که در طراحی پروژه‌های خاص مهندسی عمران به طور گستردۀ استفاده می‌شود [۱]. بتن یک ماده مرکب می‌باشد که تشکیل شده است از مصالح دانه‌ای مانند درشت دانه‌ها که در یک ملات قرار گرفته و توسط سیمان یا بیندر که فضای بین ذرات را پر می‌کند، به همدیگر چسبانده می‌شود [۲]. بتن در طراحی و ساخت زیر بناهای یک کشور نقش حیاتی را ایفا می‌کند.

بر طبق تعدادی از برآوردهای انجام گرفته بعد از سال ۲۰۱۰، صنعت جهانی بتن سالیانه به ۸ الی ۱۲ میلیارد تن سنگدانه طبیعی نیاز خواهد داشت [۳]. در طی ۲۵ سال گذشته نرخ تولید سنگهای شکسته و خرد شده سالیانه به طور متوسط $\frac{3}{3}$ درصد و نرخ تولید شن و ماسه سالیانه کمتر از ۱ درصد افزایش داشت. بر اساس این اعداد تا سال ۲۰۲۰ تولید سنگ خرد شده در ایالات متحده که انتظار می‌رود به بیش از ۲۰ درصد افزایش یابد، چیزی در حدود $\frac{1}{6}$ میلیارد تن خواهد بود، در حالی که تولید شن و ماسه با افزایش ۱۴ درصدی کمتر از $\frac{1}{1}$ میلیارد تن خواهد بود. در اصل مقدار سنگ خرد شده که باید در ۲۰ سال آینده تولید شود با کل مقدار سنگ‌های تولید شده در طی قرون گذشته که چیزی در حدود